

ענוי ליבנה: תכרון בארץ רחוקה

בארץ רחוקה יש מטה כללי רציני ואחראי, וממשלה כנ"ל. כל-אימת שהאויב נערך ומתרכז לתמרונים, גם בארץ רחוקה נקרא הצבא לתמרונים מקבילים—פעם תמרוני התקפה ופעם תמרוני הגנה. אם האויב מתמרן אחת לשנה, הרי גם בארץ רחוקה מתמרנים אחת לשנה. אם האויב עורך את גיסותיו פעמיים בשנה, גם בארץ רחוקה נקרא הצבא לתמרונים פעמיים בשנה. וגם אם האויב נערך ומתמרן שלש וארבע פעמים בשנה—קיצ, סתיו, חורף ואביב—גם אז נקרא הצבא לתמרונים מקבילים ולהיערכות מקבילה.

מובן שלא כל הצבא נקרא לתמרונים. אויביה של ארץ רחוקה גדולים וגדלים במספר חייליהם ובכלי-נשקם, וככל שהצבא גדול כך הוא מסתרבל והולך ולכן הכנותיו לתמרון גלויות יותר וממושכות יותר. כידוע, אין כיום צבא גדול ומודרני היכול להסתיר את הכנותיו וריכוזיו. לכן יכול הצבא של ארץ רחוקה לעמוד בדרישות על כמותם של כוחות האויב המתרכזים לתמרונים וכן על סוגי הנשק הלוקחים בהם חלק, ובהתאם לזה הוא קורא את כוחותיו לתמרונים מקבילים. פעם יותר חיילים, פעם פחות. פעם כלי-נשק כאלה, ופעם אחרים. גם מהותו ומטרתו של התמרון קובעות מה סוגי היחידות הנקראות לתמרון, אם אלה תמרוני התקפה או הגנה, אם הדגש הוא ביבשה, באוויר או בים וכו'. בארץ רחוקה אין חוסכים כסף לתמרונים. כי מטה כללי רציני ואחראי וממשלה כנ"ל יודעים גם להעריך את האלטרנטיבה לחוסר תמרון נגדי ולהיערכות בזמן שהאויב מרכז את כוחותיו. ובדיקת האלטרנטיבות בפגיעות ובממון מראה שכל סכום אשר יוצא על תמרונים מקבילים לאלה של האויב יהיה חסכוני יותר מאשר אם פעם אחת בדור לא ייקרא הצבא להיערכות מול היערכות ולתמרון מול תמרון. ובארץ רחוקה יש חוקי-ברזל וכללי-פלדה בנושא זה, שנבחן ולזבן על-ידי מיטב ומירב המדענים ושיטות החקר המודרניות ובעזרת המחשבים המשוכללים ביותר. ולאחר שנקבע הכלל ויצא החוק, אין מערערים ואין מהרהרים. ההיערכות והתמרון נעשים חלק בלתי-נפרד משיגרתם של חיי המדינה המוקפת אויבים גדולים השואפים להשמידה ונעזרות במעצמות-ענק המסייעות להן בציווד, באנשים, בהדרכה ובפיקוד.

בארץ רחוקה יש מטה כללי רציני ואחראי וממשלה כנ"ל, והם מתיחסים לאמון שהעם נותן בהם בכל כובד-הראש ואינם מניחים מקום אף לספק קל ביותר. תמיד הם מביאים בחשבון את האפשרות הטובה ביותר בשביל האויב, ואינם עוסקים בפילפול בנוסח "חיוב ההגיון של האויב" אלא מסתפקים באפשרויות הפתוחות הריאליות. בחינה הגיונית מלמדת שאין פתרון אחד לחיוב ההגיון של האויב אלא מספר רב של פתרונים ואפשרויות, שכולם בתחומים הרחוקים מאד זה מזה. לכן

בארץ רחוקה אין עוסקים בחיוב ההגיון של האויב. שם בוחנים את האפשרויות הפתוחות לפניו מבחינה מציאותית: פני השטח, הקרקע, הים, החופים, האוויר וכו'; כלי-הנשק שבידי האויב ודרכי הפעלתם האפקטיביות בתנאים שונים; גודל יחידותיו ומספרן בכוח-אדם, איך הן ערוכות ומה מידת אימוניהן ותירגוליהן לביצוע משימות שונות. מתוך תנאים ריאליים אלה גובע מספר מוגבל של אפשרויות שימוש מעשיות, ומתוכן ארץ רחוקה בוחרת מה שטוב ביותר בשביל האויב, ובהתאם לכך היא נערכת. אם לא ישפיל האויב למצוא את צירוף הגורמים הריאליים העומדים לרשותו בצורה שתתן לו את האפשרות הטובה ביותר, לא הפסידה ארץ רחוקה מאומה אלא פשוט ייקל עליה יותר ביום-פקודה. אולם אם ימצא האויב עם מדריכיו ממעצמת-העל את צירוף האפשרויות הטוב ביותר, הרי ארץ רחוקה ערוכה לקראתם במלוא יכולתה ובהתאם למצב המתהווה בשטח, בלי דמיונות ובלי הגיונות.

*

כאלה היו פני הדברים גם בשנה החולפת. האויב ריכז מספר פעמים את צבאותיו לתמרונים, וגם ארץ רחוקה נהגה בהתאם לפקודות-הקבע שלה וגייסה את חייליה לתמרונים נגדיים. מסיבות מדיניות נצטווה הצבא הפעם להתרכז בתמרונים הגנה בלבד, בלי לחצות כלל את גבולותיהן של ארצות האויב.

ואמנם משהחלו להגיע ידיעות על ריכוזי האויב ותמרונים, החל הצבא בארץ רחוקה להיערך. משלטי הקו הקדמי שממזרח לשדרה הועמדו בכוננות ובדריכות ובתצפית, כדי לדווח מה מתרחש. כלי-נשקם הוכנו ותחמושתם נתמלאה ותוגברה. לאחר שנמסרה אינפורמציה על גדלם ומהותם של כוחות האויב, ובהתאם להנחיות הדרג המדיני על תמרונים-הגנה בלבד, גויסו ונערכו הכוחות לשם תמרונים הגנה. והיה אם יסתפק האויב בתמרונים, יסתפק גם הצבא של ארץ רחוקה בתמרונים. ואם יעבור האויב מתמרון למיתקפה, הרי לא יוצרך צבא הארץ הרחוקה אלא לעבור מתמרון חד-צדדי לתמרון דו-צדדי ובאש חיה. זה כל ההבדל, ולא עוד.

ואמנם לאחר יומיים של תמרונים-הגנה "על יבש" נכנסו כוחות האויב לתוך התירגול של צבא ארץ רחוקה. הם פתחו בהפגזה על קו משלטי השדרה והחלו לחצות את השדרה במספר מקומות. המשלטים הקדמיים הנחו את הארטילריה בדייקנות כדי לפגוע בכל המעברים ובכל הריכוזים שממערב לשדרה. אש הארטילריה היתה מרוכזת, יעילה ודייקנית. תוך שהיא מכוונת מקו המשלטים הראשון ותוך שהיא מוסעת מגיזרה לגיזרה בהתאם לנסיגות הפריצה של האויב. בארץ רחוקה שמים דגש בגיסות הארטילריה מפיון שקשה מאד לבלום אש ארטילרית, ומה-גם שבסיסי האש הם ניידים. לכן טופחו הגייסות הארטילריים, כולל גיסות מרגמות, בכמויות גדולות, כדי להשיג עדיפות מוחלטת (ולא רק יחסית) בכוח-האש בכל גיזרה שתזדקק להם. עצמת כוח-האש היא מאבני-היסוד של כל מטה כללי רציני ואחראי שאינו סומך רק על אמונה, נסים, טכסיסים, ואפילו אומץ-לב עילאי. כמדינה קטנה באוכלוסייתה מול אויבים עדיפים, פיתחה ארץ רחוקה מערכות מאסיביות של כוח-אש המופעלות מרחוק על-ידי מספר קטן של אנשים ומכסות את כל נקודות-התורפה

האפשריות בגבולותיה הארוכים. אולם חרף כל זאת, ובחסות אש ארטילרית ואש טנקים ישירה שממערב לשדרה, הסתער חיל־הרגלים של האויב על משלטי הקו הראשון. אלא שהמגינים, המצוידים וערוכים בנשק אטומטי קל, פגעו בהם למאותיהם וכל גלי התקפותיהם נהדפו, וזאת מסיבה פשוטה: המגינים היו מחופרים, מבוצרים ומוגנים, ואילו חי"ר האויב המסתער היה חשוף לגמרי לאש המגינים ולמחסומי הגדרות והמוקשים. אז ניסה חי"ר האויב להתחפר ממרחק כדי, לפחות, להחזיק בשטח, אלא שהמרגמות נכנסו לפעולה ופגעו בכל מאחרי המחסות של חי"ר האויב.

האויב נסוג אל מאחרי הסוללה לבקש לו מחסה כלשהו מאש־התופת שהותכה עליו, אולם מרגמות מיוחדות, בעלות מסלול־אש תלול ביותר, כיסו כליל את המדרון המערבי של הסוללה שממזרח לשדרה. לא היתה ברירה לחי"ר האויב אלא לקרוא לעזרתו את שריוניו. ואכן שריוני האויב, המוגנים בפני נשק קל ורסיסי פגזים, חצו את השדרה ונכנסו להסתערות על המשלטים של הקו הראשון. אולם מגיני המשלטים היו מצוידים בנשק נ.ט., פשוט אמנם אבל יעיל לטווחים קצרים—באזוקות, תול"רים, רימונים בגד שריון וכו'. השריון התקרב ונפגע, התקרב ונפגע. הטווח הקצר והמטרות הגדולות איפשרו קליעות רבות ומדויקות, אגב חסכון בפגזים ובתחמושת. כך נראו עשרות כלי־רכב משוריינים פגועים מסביב לכל משלט, מלבד מאות נפגעים מחי"ר האויב. לא עברו שעות מעטות והאויב נוכח לראות שאין בכוחו לכבוש את קו המשלטים הקדמי בשום אמצעי מלחמתי העומד לרשותו, והחליט לשים מצור על המשלטים ממרחק־בטחון ולרכז את מאמציו ברווחים הגדולים שבין המשלטים.

כאן אמנם האירה לו ההצלחה פנים. הוא עבר את השדרה בכוחות רגלים ושריון גדולים, הרחק מן הטווח היעיל של המוצבים, ובתוך כך נתון היה להפגזה ארטילרית כבדה—אולם נסבלת בהשוואה למחיר שהיה מוכן לשלם—והחל לנוע מזרחה כדי להרחיב ולהבטיח את שליטתו וכדי לאפשר כניסה לכוחות נוספים משלו. בלי מרחב־שליטה מסוים היה כל כוחו נפתש על־ידי הארטילריה בשטחו הצר, לכן היתה פריצתו לשטח נרחב תנאי לכל המשך פעולותיו ולא איזו הרפתקה שאפשר אולי לוותר עליה מתוך שיקול טאקטי זה או אחר. לכן המשיך חי"ר של האויב בהתקדמותו ברווחים שבין משלטי הקו הראשון מזרחה. וכאן נתקל באש כבדה של מכוונות־יריה בינוניות שאילצו אותו לתפוס עמדות־מגן ולנסות להתחפר. כאשר אך החל בזאת, מיד ניתך עליו מטר פצצות של מרגמות מסוגים שונים שלא איפשרו לו כל מחסה אפילו מאחרי תוואי־קרקע כלשהו. חי"ר האויב היה תוקפני ועקשני וביקש דווקא להיאחז בקרקע, אולם אש המרגמות הצפופה גרמה לו פגיעות רבות ובשום פנים לא איפשרה לו למלא את מבוקשו או את פקודת מפקדיו. וכאן לא היתה לו ברירה אלא לבקש את עזרת שריוניו, שאולי בתנופת הסתערות יצליחו לאגף את עמדות מכוונות־היריה והמרגמות העושות שמות בחי"ר.

ואמנם החלו הטנקים לנוע בהמוניהם בחזית רחבה, תוך שהם מחפשים את מקורות האש של מכוונות־היריה והמרגמות המחבלות קשה בחי"ר שלהם. אולם גם לשריון הרב של האויב הוכנה מבעוד מועד תשובה יעילה על־ידי מטה כללי רציני ואחראי

וממשלה כנ"ל: גייסות נגד טנקים המופרדים מגייסות השריון, אשר צוידו במאות קני-תותח, תול"רים, באזוקות וכני-שיגור של טילי נ.ט., ואשר התאמנו בקפידה כיצד לתפוס עמדות, כיצד להסתוות, כיצד לירות ולפגוע בפגז הראשון וכיצד להחליף עמדה לאחר כל גל הסתערות של האויב, כדי שלא יגלה אותם ולא יוכל לכוון את נשקו אליהם. גייסות אלה של נשק נ.ט. נכנסו לפעולה, ובקפידה ובשיטתיות החלו לכרסם בחודי הפירצה של שריוני האויב. השריון ניסה כוחו בהסתערות גלים-גלים, אולם הופה קשה. אחרי-כן ניסה לשנות כיוון, אולם לאורך כל הגיורה מן הדרום ועד הצפון היה השטח כולו מכוסה גיסות נ.ט. יעילים ומאומנים כהלכה למשימתם זו המיוחדת. הפגיעות בשריוני האויב רבו והלכו והוא ביקש הפעם מחי"ר שלו שיחסה בשריוניו ויתקדם יחד אתם כדי לחסל את גיסות הנ.ט. ואכן כאן החלה התקפה משולבת ומתואמת היטב בשילוב אורגאני של שריון וחי"ר, אך מול השילוב האורגאני היתה הגנה דיפרנציאלית: הנ.ט. פגעו בשריון ואילו הנשק הקל והמרגמות כיוונו ופגעו בחי"ר האויב. כל אחד כיוון אל המטרות שהיו לפי יכלתו ואיש לא התעסק במטרות שאינן לפי צרכיו. הנשק הקל לא ביזבז כדורים על דפנות הפלדה של השריון, והנ.ט. לא ביזבזו פגזים וטילים על החי"ר. ואכן גם התקפות משולבות אלו נהדפו באבידות כבדות לאויב.

בשעות אחרי-הצהריים החלו התקפות האויב לדעוך, ורק אז יצא השריון של ארץ רחוקה מחניוניו. עד לשלב זה לא ירה אפילו פגז אחד ונישאר רענן ובמלוא הכושר, ובתנופה יצא למוטט את האויב המזופה. הוא הסתער באגפים של טורי השריון המופים ממילא לאחר התקפותיהם הכושלות על-ידי גיסות הנ.ט., והשריון ערך פשוט מטוח בהשמידו מאות טנקים ובנקותו את השטח. כאשר נתקל בחי"ר נושא טילי נ.ט. של האויב לא מיהר להפתער עליו, אלא יחידות חי"ר מיוחדות עם נשק משוכלל הצטרפו אליו ותחת היפוי חזק וצמוד שלו חיסלו את קיני ההתנגדות של טילי נ.ט. שביד חי"ר האויב. השריון המשיך אפוא בטיהור השטח כולו, ועם ערב אכן היה כל השטח ממזרח לשדרה נקי מאויב. 500 טנקים נשארו פגועים בשטח ואלפי חי"ר הרוגים ופצועים. קו המשלטים הקדמיים קיבל את השריון בשעות הערב כדבר מובן-מאליו שתורגל לפני כן רבות בדקדקנות יסודית, אשר נשאה את פריה הצפוי. קו המשלטים צויד וחומש ככל הדרוש לו כדי להמשיך במערכה, אם בלילה ואם למחרת היום.

כך הסתיים היום הראשון של התמרון בהתערבותו של האויב. שום מפקד לא העלה בדעתו לפרוץ ולעבור אל הצד המערבי של השדרה הואיל ומלכתחילה ידוע היה שמטרת התמרון הגנתית מובהקת. נהפוך הוא: כל היחידות חזרו לעמדות-המוצא שלהן מן הבוקר, תוך שהן מתקנות, משפרות ומסוות את עמדותיהן החדשות, ועוסקות בתידלוק ותיחמוש ובכל שאר הדברים הדרושים להמשך יעיל ותקין של תמרון ההגנה.

במחנה האויב היו ספקות לגבי המשכם של "תמרוני-הסתיו" שלו, אלא שהמדריכים ממעצמת-העל עמדו על דעתם שהדוקטרינה מחייבת המשך רצוף של המיתקפה כמה

ימים לפחות. בלעדי כן אין לה כל ערך. אפשר היה לא להתחיל כלל, אולם משעה שהתחילו חייבים הם להמשיך ובאותה דרך ממש—כי אי-אפשר לשנות את השיטות בן-לילה לאחר שהגייסות התאמנו בהן משך שנים. האויב, כך טענו, סבל אבידות כבדות, חסרה לו תחמושת, חסר לו ציוד, הוא רחוק מבסיסיו ולכן יש להמשיך, להכותו ולפוררו, והוא ודאי יתמוטט בעוד יום-יומיים אם תהיה המיתקפה רצופה. אין גם לחשוש מחמת אבדנם של 500 טנקים ואלפי חיילים. יש מי שכבר מספק טנקים בדרך האוויר ובדרך הים עוד בטרם יתחיל התמרון—וגם חיילים יש די, ואם יהיה צורך יבואו "מתנדבים". האויב המקומי אכן שוכנע על-ידי מדריכיו והתארגן במשך הלילה, ולמחרת התחיל כל התרגיל מחדש, לפי הדוקטרינה, בדיוק כמו ביום אתמול. דוקטרינה היא דוקטרינה שאותה לומדים ומתרגלים משך שנים, וגם אם המצב מחייב זאת אי-אפשר לשנותה בלילה אחד. כך אפוא שוב הסתער חי"ר על מוצבי הקו הראשון, ואחריהם הטנקים. ולאחר שאלה ואלה נכשלו, באה פריצה ברווחים שבין המשלטים והסתערות חי"ר מזרחה לשם יצירת מרחב-כניסה לכוותות גדולים. ושוב אש מכונות-יריה ונסיגות התחפרות, ואש מרגמות, וכניסת שריון אויב חדש ורענון, ושוב פגיעות קטלניות של גיסות הנ"ט, ושוב מיתקפה משולבת של שריון וחי"ר, ושוב הדיפתה. ובשעות אחר-הצהריים שוב יצא השריון של ארץ רחוקה, אשר לא השתתף בכל השלבים המתקדמים, ובתמרונים שונים קצת נכנס עמוק עד השדרה ומשם תקף מאחור את שריוני האויב. גם ביום השני עם ערב השאיר האויב עוד 500 טנקים ועוד אלפי חי"ר. אולם גם ביום השני גזק השריון לעזרה משולבת עם חי"ר מיוחד המצויד בנשק המאפשר לו חיפוי צמוד של השריון כדי להשמיד את הקינים וכני-השיגור של הנ"ט. שבידי חי"ר האויב. ושוב נפגשו השריונאים עם מוצבי הקו הראשון בהתאם למתורגל. נסתיים יום שני של תמרון בהתערבות האויב. כל היחידות חוזרות לבסיס-המוצא שלהן. איש אינו מחפש מעפרים לצד המערבי של השדרה כי בתמרון הגנתי עוסקים ומתרגלים כאן, ובקפידה. בארץ רחוקה יש מטה כללי רציני ואחראי וממשלה כנ"ל.

במחנה האויב שממערב לשדרה שוב דיונים וויכוחים. המדריכים של מעצמת-העל עדיין עומדים על דעתם שהמיתקפה חייבת להימשך לפי הדוקטרינה. שהאויב עומד להישבר, שכוחותיו מידלדלים, ושום מעצמה לא באה לעזרתו. אין לו רכבת אווירית שתחליף את הציוד שאבד לו ואין רכבת ימית, ואין מי שיזעיק את מוסדות האו"ם. גם ידידיו הטובים ביותר של האויב הפקירו אותו, ועוד מעט-קט יישבר. יש רק להמשיך במיתקפה בכל מחיר, והגנצחון יהיה מכריע ומשכנע. וכדי להוציא כל ספק מלב המפקדים של הצבא המקומי, ביקשו המדריכים שעוד בן-לילה ישגרו את הציוד הזורם בדרך האוויר ממעצמת-העל, ואמנם הגיע מיד ציוד חדיש משוכלל והתקפי והוא שהכריע את הכף למען המשך המיתקפה.

ואכן עם בוקר פתח האויב ביום השלישי למיתקפה. דוקטרינה היא דוקטרינה, ואין לשנותה בכל שני וחמישי. לכן התגלגל ה"תסריט" בדיוק כמו בשני הימים הראשונים. במקום אויב שבור, מתמוטט, נטול ציוד ונטול תמיכה מדינית באו"ם נתקלו החי"ר

והשריון של האויב שוב, זו פעם שלישית, באש-תופת מכל הסוגים עד כדי כך ששריונו וחיליו הפגועים פשוט מגעו ממנו להתקרב אל מוצבי הקו הראשון. הוא המשיך בהתאם לדוקטרינה לפרוץ בין המוצבים מזרחה תוך שהוא מנסה רגלים, שריון, ארטילריה, טילים, מטוסים וכו'. חותר הוא הנה ושוב, דרומה וצפונה—ובכל מקום נתקל באש-תופת—כל סוג מכוון אל המטרה המיועדת לו, ולכל מטרה סוג האש היעיל והתכליתי שלה. האש—חסכונית, דייקנית ויעילה—עושה שמות באויב. ובשעות אחר-הצהריים שוב יצא השריון של ארץ רחוקה, אי-משם בעורף, הפעם מאגפי הצפון והדרום, ועשה שמות בשריון האויב המופתע, שעוד קודם-לכן הופה קשה על-ידי גיסות הנגט. המיוחדים. ושוב נעזר השריון של ארץ רחוקה בחי"ר מיוחד כדי לחסל את הכנים של טילי הנגט. ושוב עד ערב הושמדו עוד 500 טנקים ואלפי חי"ר והשריון התחבר עם מוצבי הקו הראשון והביא להם את כל צרכיהם. ושוב לא היה איש שפזל אפילו אל ממערב לשדרה אלא כל אחד חזר לעמדות-המוצא כדי להתכונן בקפידה ובסדר מופתי ליום התמרון הבא.

במהנה האויב ישבו המדריכים של מעצמת-העל על הסטאטיסטיקה. פשוט חישבו את קצב ההשמדה של אמצעי הליחמה עם קצב חידושם על-ידי הרפבת האווירית, ובחשבון פשוט מצאו שהשמדת הכוח גדולה לאין ערוך מחידושה. 1500 טנקים ב-3 ימים, ובהמשך של קצב כזה אי-אפשר לחדש ציוד לא באוויר וגם לא בים. אלפי חי"ר בכל יום, מן המאומנים והמתורגלים ביותר, אין להם תחליף מידי גם לא במתנדבים. בנוסף לזה אש הארטילריה של האויב כבר מטווחת היטב לכל המעברים ולכל מקומות הריכוז שהפגיעות המאסיביות בהם מוציאות מכלל פעולה אחוז גבוה והולך של הציוד עוד ממערב לשדרה בטרם יפנס לקרב. סיכמו המדריכים את החשבונות, מתחו את הקו ופסקו—מספיק! "תמרון-הסתיו" הסתיים בהצלחה! כוחות "האויב" אשר ניסו כל אשר ביכלתם כדי לעבור את השדרה מערבה הובסו, וזו עובדה נחרצת שאפשר להוכיחה לכל עתונאי שיבוא ולהראותו כי שום חייל "אויב" לא עבר אפילו מילימטר אחד מערבה לשדרה. לכן הרי זה נצחון כביר ללוחם המקומי ולנשק המעצמתי, והעיקר: התמרון נגמר ואפשר לחזור לבסיסים. הצבא המקומי שמח על הסיכום של המדריכים הזרים היודעים הכל!—גם לסכם כך "תמרונים"...—וחזר לבסיסו.

כאשר הראו התצפיות בשטח שאמנם התפורו ריכוזי האויב, חזרו גם הגייסות של צבא ארץ רחוקה לבתים וגם בשבילם הסתיים עוד תמרון אחד, הפעם תמרון הגנתי ובהתערבות צבא אויב. אולם כשחזרו החיילים מהתמרון לבתיהם החלו ריבונים שמשוהו לא היה כשורה. היו נפגעים מעל לכל המקובל בתמרונים קודמים באותה שנה, דעת-הקהל נסערה ודרשה להקור את פרשת התמרון. ואמנם במסיבת-כתבים נאלץ קצין בכיר של צבא ארץ רחוקה להודות שבתמרון-הסתיו הגוכחי היו לצבא יותר נפגעים מאשר בתמרונים קודמים. כאשר תבעו ממנו מספרים, אמר: היו 150 נפגעים בתמרון, רובם פצועים—100 נפגעים מתאונות (דרכים ואחרות), 50 נפגעים מאש האויב, שהפעם התערב בתמרון והפך אותו מתמרון חד-צדדי "על יבש" לדו-

צדדי "על אמת!" אולם, הוסיף הקצין הבכיר, התערבותו של האויב בתמרון אינה מצדיקה מספר נפגעים כה גדול. תיערך חקירה, אמר, ויופקו לקחים כיצד להקטין עוד יותר את מספר הנפגעים, אם בשיכלול כלי-האש ואם בטכסיסי-הקרב ואם בתיאום בין היחידות.

בתשובה לשאלה אמר הקצין הבכיר שחילות האוויר והים לא השתתפו הפעם בתמרונים אלא המשיכו בתפקידם השיגורתי, לדאוג לשמיים ומים נקיים. באשר לשאלה אחרת אמר הקצין הבכיר שעוצבות הטילים גם הן לא השתתפו בתמרון-הסתיו אלא נשארו אף הן בכוננות שיגרתית: קצרי-הטווח מכוונים אל מטרות קרובות, הבינוניים—אל מטרות בארצות השכנות, ואילו ארוכי-הטווח אל ציי המעצמות בים ואל בסיסיהן של מעצמות-העל. גם הפעם לא ניתנה תשובה על השאלה בדבר חימוש גרעיני לטילים.

★

מיסטר קייס חוזר מפקין בתום מסעו המתוכנן מבעוד-מועד וממהר לפנטאגון. סיפרו לו בפקין שמתחולל משהו במזרח התיכון. במשרדי הפנטאגון לא מצא את השר ורק פקידה אחת אמרה לו שאין איש יודע מאומה על כל הסיפורים ש"מכרו" לו בפקין. קייס ביקש את תצלומי-הלוויינים, והם ניתנו לו. עיין בהם בקפידה ולא מצא מאומה, חוץ מערימות-ענק של גרוטאות ממזרח לשדרה. ציני היה האיש די-הצורך ולא היה איכפת לו של מי הגרוטאות האלו. שאל את הפקידה אם ביקשו עזרה, סיוע וציוד מארץ רחוקה. השיבה שלא שמעה דבר, איש לא התקשר ואיש לא ביקש. רצה לבדוק את הדברים אל-נכון ופנה לשגרירות של ארץ רחוקה. קול משועמם שאל מה רצונו. ביקש את השגריר או את הנספח הצבאי. אמרו לו שנסעו לטיול. שאל את הפקיד (בלוי להזדהות): מה נשמע בארצך? השיב: שום דבר מיוחד, הכל כרגיל. הרים את השפופרת וטילפן אל השגריר של מעצמת-העל השניה ושאלו לפשר השמועות מפקין שאצלם קדחת של טיסות וזה ימים אחדים רכבת אווירית מחישה ציוד ואספקה למדינות-חסותם. ענה השגריר: זו התחלופה הרגילה, אחת לשש שנים... והוסיף שוודאי גם הם נתבקשו לעשות משהו דומה. אמר מיסטר קייס שלא נתבקשו לעשות מאומה. אמר השגריר: "אולי נתחלף פעם...". הגיב מיסטר קייס: "ומה על שיחות-השלום המתוכננות?" אמר השגריר: "חיוביות בהחלט. אנחנו מעוניינים מאד. נשתדל לשכנע גם את ידידינו".

★

זה קרה בארץ רחוקה שם יש מטה כללי רציני ואחראי וממשלה כנ"ל, היהודים אחריות לאומית מהי ואמון העם ונבחריו מהו, ומה חובת הדין-וחשבון בפני העם ביום-חשבון, ויודעים לכבד את אלה שבזכותם הם מורמים מעם ותופסים עמדות-שלטון ונוחלים כבוד ופרסומת במציאות ובהיסטוריה, ושירים וספרים עליהם יספרו הדורות ילמדו על-אודותם בבתי-הספר.

שהו צריך פעם להשיב על שאלות בצורה ברורה וחד-משמעית: מדוע רק בארץ רחוקה יש מטה כללי רציני ואחראי וממשלה כנ"ל?